

Kiinalaisten verkkoalustojen postikulujen subventointi aiheuttaa kilpailun vääristymistä

Suomalainen kaupan ala kokee lisääntyvää kilpailupainetta erityisesti aasialaisten verkkokauppayhtiöiden taholta. Kilpailu on hyvästä, sillä se kannustaa kaupan alaa jatkuvaan innovointiin ja uudistumiseen. On kuitenkin tärkeää, että kilpailu tapahtuu tasapuolisin ehdoin. Tällä hetkellä kiinalaisten verkkokauppojen postikuluja subventoidaan kansainvälisen postisopimuksen nojalla.

Verkkokaupan kilpailua vääristää tällä hetkellä muun muassa se, että moniin länsimaissa toimiviin yhtiöihin sovelletaan paljon korkeampia jakelukustannuksia kuin Kiinassa ja muissa kehittyvissä maissa toimiviin verkkokauppayhtiöihin. Verkkokauppayhtiön oman kansallisen postipalvelunsa kautta maksamien kansainvälisten lähetyskulujen (eli päätemaksujen) määrää säätelee Maailman postiliiton yleissopimus (Universal Postal Union, UPU). UPU:n subventioiden vuoksi esimerkiksi vuoden 2015 tietojen perusteella 500 gramman paketin lähettäminen Yhdysvalloista Kiinaan saattaa maksaa 30 dollaria enemmän kuin yritykselle maksaa lähettää sama paketti Kiinasta Yhdysvaltoihin.

Tällä hetkellä monet kiinalaiset markkinapaikat tarjoavat maksuttoman toimituksen Kiinasta Suomeen ja veloittavat kuluttaja-asiakkailta tuotteista loppusummia, jotka ovat pienempiä kuin mitä on maksettava pelkästään kotimaanmarkkinoiden toimituskuluista, kun tilaus tehdään vastaavilta eurooppalaisilta yhtiöiltä. On tyypillistä, että jo parin euron tilauksessa postikuluja ei veloiteta kuluttajalta lainkaan. Kilpailuvääristymän lisäksi olemattomat postikulut aiheuttavat välillisesti myös muun muassa haitallisia ympäristövaikutuksia, sillä kiinalaisilla markkinapaikoilla myytävät tuotteet eivät yleensä täytä EU:n edellyttämiä ympäristömääräyksiä.

UPU:n järjestelmä juontaa juurensa YK:n alaisen Maailman postiliiton perustamiseen vuonna 1874 ja tuolloin omaksuttuun ajatukseen auttaa kehitysmaita perustamaan toimivia postipalveluja, jotka kykenevät toimittamaan postia myös kehittyneisiin maihin. Vaikka tarkoitus on aikanaan ollut hyvä, Kiinan kaltaiset kilpailukykyiset verkkokaupamarkkinat eivät enää tarvitse tällaista tukea. Suomen Posti on ilmoittanut, että Suomeen tulee Kiinasta em. järjestelmän piiriin kuuluvia paketteja noin miljoona kuukaudessa. Ruotsissa vastaava luku oli vuoden 2017 lopulla lähes viisinkertainen.

Vuoden 2016 kansainvälinen postialan kongressi Istanbulissa, Turkissa otti askelen oikeaan suuntaan, ja esimerkiksi Kiinan päätemaksut nousevat vuosittain vuosina 2017–2021. Kiinan arvioidaan kuitenkin edelleen olevan maailman suurin nettovoittaja, ja kiinalainen verkkokauppa hyötyy pakettitoimitusten subventoinnista esimerkiksi Pohjoismaihin suuntautuvassa kuluttajakaupassa. UPU:n kongressi kokoontuu neljän vuoden välein päättämään maailmanlaajuisesta postistrategiasta ja laatimaan tulevaisuuden kansainvälisen postiliikenteen

sääntöjä. Sen vuoksi on ehdottoman tärkeää, että eurooppalaiset sääntelyviranomaiset alkavat jo nyt laatia vuoden 2020 UPU:n kongressiin yhteisesityksiä, joiden tavoitteena on uudistaa koko päätemaksujärjestelmä ja lopettaa kiinalaisten verkkokauppatoimitusten tukeminen.

Suomen tulee olla aktiivinen toimija kilpailua vääristävän järjestelmän muuttamiseksi. Pakettien toimitusmaksut tulee muuttaa kaikille toimijoille samantasoisiksi. Postiliiton yleissopimuksen muutokset ovat kuitenkin erittäin hitaita. UPU:n aiheuttamaan kilpailunvääristymään voitaisiin puuttua kansallisella sääntelyllä nopeasti laskuttamalla Postille pakettien manuaalisesta käsittelystä ja varastoinnista aiheutuvat ylimääräiset kulut suoraan tilaajalta.¹

EU:n postidirektiivin mukaan Postin tulee nimittäin toteuttaa yleispalveluvelvoitteen piirissä olevat palvelut kustannuslähtöisesti. Näin ollen Postin tulisikin ensisijaisesti laskuttaa UPU:n aiheuttamat kulut kansainvälisten postipalveluiden käyttäjiltä eli kuluttajalta, eikä vyöryttää kustannuksia kaikkien suomalaisten yritysten ja kuluttajien maksettavaksi.

Lisätietoja:

Johtava asiantuntija **Janne Koivisto**, Kaupan liitto
050 321 3639, [janne.koivisto\(at\)kauppa.fi](mailto:janne.koivisto(at)kauppa.fi)

¹ Suurimmassa osassa kiinalaisten verkkokauppojen kirjelähetyksistä ei ole lähetysten tietoja digitaalisessa muodossa. Kiinasta tulevien kirjelähetysten käsittely ja lajittelu vaativat paljon käsityötä, mikä tekee käsittelystä kallista. Lähetykset joudutaan lajittelemaan käsin jopa viiteen kertaan. Kiinasta tulevat tavaralähetykset ovat erilaisia muovipusseja ja paperikääreitä, joita ei voi käsitellä koneellisesti myöskään niiden epämääräisen muodon vuoksi.

